

8:2007

NYHETSBRV FRÅN
KONKURRENSVERKET

Nu med upphandlingsfrågor

KONKURRENS

nytt



Statsstöd snedvrider konkurrensen

Stöd från samhällets sida till konkurrensutsatt verksamhet påverkar marknaden.

Konkurrensverket anordnade en välbesökt konferens om transparenslagen där vikten av insyn i hur allmänna medel disponeras diskuterades.

Läs mer på sidan 5

Forskarseminarier om höga priser

För sjätte året i rad arrangerade Konkurrensverket forskarseminariet Pros and Cons. Årets tema var höga priser och ett 80-tal experter från ett 20-tal länder deltog.

Läs mer på sidan 4

Ny chefsekonom på Konkurrensverket

Sten Nyberg börjar som chefsekonom på Konkurrensverket vid årsskiftet. Han är professor i nationalekonomi vid Stockholms universitet.

Läs mer på sidan 6

Konkurrensnytt ersätts av elektroniska nyhetsbrev

Från årsskiftet kommer Konkurrensnytt att upphöra med pappersformatet och ersättas av två elektroniska nyhetsbrev från Konkurrensverket. Det ena nyhetsbrevet fokuserar på konkurrensfrågor, det andra på upphandlingsfrågor.

Nyhetsbrev kommer att publiceras ungefär en gång i månaden och skickas direkt till din e-postlåda. Med den här förändringen räknar vi med snabbare och mer aktuell information till våra läsare, samtidigt som den också blir bättre anpassad efter olika informationsbehov.

Välkommen att redan nu gå in på adressen www.konkurrensverket.se/prenumerera för att anmäla dig som prenumerant för det ena eller båda nyhetsbrev, båda är kostnadsfria att prenumerera på.

Konkurrensnytt's redaktion tackar för sig och vill också passa på att önska alla läsare en trevlig jul- och nyårshelg.

Kerstin Riese, ansvarig utgivare

nr 1 2008 11 januari Nyhetsbrev från Konkurrensverket
KONKURRENS

Konkurrensen störs av subventioner
När staten eller kommuner ger stöd till verksamheter som agerar på den öppna marknaden sätts konkurrensen ur spel. En insyn i hur olika stöd påverkar offentlig näringsverksamhet är därför viktig.

- En effektiv tillämpning av statstödsreglerna öppnar upp för fri konkurrens såväl mellan medlemsländerna i EU som gentemot tredje land. Även om vissa nationella särnässen kan bli lidande är den samlade positiva effekten avgjort större, säger generaldirektör Claes Norgren.

[Läs mer](#)

Motverka storföretagens sena betalningar
- Det faktum att storföretag kan betala i tid, men av ekonomiska skäl, avsiktligt väljer att betala för sent, talar för att det finns anledning att öka deras incitament att i högre utsträckning betala i tid, säger Konkurrensverkets generaldirektör Claes Norgren.

[Läs mer](#)

Privatisera inte myndighetsutövning
I ett yttrande till regeringen skriver Konkurrensverket att myndighetsutövning inte bör överlåtas till privata aktörer.

Konkurrensverket avstyrker därmed förslaget om att internetleverantörer ska kunna säga upp abonnemang som utnyttjas för daglig nedaddning av upphovsrättsstydad material.

nr 1 2008 11 januari Nyhetsbrev från Konkurrensverket
UPPHANDLING

Konkurrensverket granskar avfallsmarknaden
Konkurrensverket tar initiativ för att granska hur kommuner agerar när de upphandlar avfallstjänster.

Det har i flera kommuner rått oklarhet om hantering av avfall ska omfattas av lagen om offentlig upphandling. Samtidigt har EU-kommissionen uppmärksammat flera kommuners direktupphandling av avfallstjänster. I en skrivelse till regeringen har kommissionen ställt frågor om kommunernas upphandling av avfallstjänster.

[Läs mer](#)

Två nya lagar på upphandlingsområdet
- Det är mycket bra att vi nu får en ny lagstiftning för offentliga upphandlingar i Sverige, säger generaldirektör Claes Norgren.

Från och med den 1 januari 2008 har Sverige en ny lagstiftning som reglerar de offentliga upphandlingarna. Den hittillsvarande lagen om offentlig upphandling (LOU) har omarbetats till två lagar. Dels en lag för offentliga upphandlingar inom den så kallade försörjningssektorn inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster. Dels en lag som reglerar övriga upphandlingar, den så kallade klassiska sektorn.

[Läs mer](#)

Inte förbudet kräva oberoende konsulter
Att ställa krav som syftar till att en leverantör ska vara oberoende är inte förbudet enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) och gemenskaparätten.

Men kravet måste vara proportionellt och skrivet så att det inte utesluter fler leverantörer än nödvändigt. Det menar Konkurrensverket i två yttranden till Kammarrätten i Stockholm.

[Läs mer](#)

KONKURRENSVERKET
Sveriges Konkurrensmyndighet

Postadress: 103 83 Stockholm, tfn: 08-750 16 00, fax: 08-24 53 43,
webbplats: www.konkurrensverket.se, nyhetsbrev@konkurrensverket.se
För att avbeställa nyhetsbrevet, klicka här.
Nyhetsbrevet distribueras med iStatex.

Inte förbjudet med oberoende konsulter

Konkurrensverket har lämnat två yttranden till Kamrätten i Stockholm gällande ett ärende där en kommun ville ta in oberoende konsulter för en upphandling av el. Konkurrensverket menar att det enligt lagen om offentlig upphandling inte är förbjudet att ställa krav som innebär att en leverantör ska vara oberoende.

Däremot måste kravet vara proportionellt och skrivet på så sätt att det inte utesluter fler leverantörer än nödvändigt.

Läs yttrandena på vår webbplats www.konkurrensverket.se/Beslut och diarium dnr 494/2007 och dnr 499/2007

Nya upphandlingslagar

Från och med 1 januari 2008 blir den nuvarande lagen om offentlig upphandling två lagar.

Dels en lag för offentliga upphandlingar inom den så kallade försörjningssektorn gällande områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, dels en lag för övriga upphandlingar inom den så kallade klassiska sektorn.

Grund i två EG-direktiv

Den nya lagstiftningen grundar sig på två EG-direktiv från 2004. Hela direktivet har inte omarbetats till svensk lag. Vissa områden i de frivilliga direktiven återstår att föra in i den svenska lagstiftningen.

Konkurrensverket är positivt till den nya lagen och menar att det är viktigt att lagen anpassas till de regler som gäller inom EU.

— Det är mycket bra att vi nu får en ny lagstiftning för offentliga upphandlingar i Sverige och det är viktigt att vi har anpassat lagtexterna till vad som gäller i övriga EU, säger generaldirektör Claes Norgren.



Granskning av avfallsmarknaden

Konkurrensverket har initierat en granskning av hur kommunerna agerar när de upphandlar avfallstjänster.



I flera kommuner råder det oenighet om hur hantering av avfall ska omfattas av lagen för offentlig upphandling.

Europeiska kommissionen har uppmärksammat flera kommuners direktupphandling av avfallstjänster och i en skrivelse till regeringen har kommissionen ställt frågor om kommunernas upphandling av avfallstjänster.

Konkurrensverket har mot denna bakgrund initierat en granskning av

ett antal kommuners upphandlingar av avfallstjänster. Granskningen förväntas vara klar hösten 2008 och kommer att omfatta följande:

- beskrivning och definiering av upphandlingsmarknaden för avfall
- kartläggning av kommunernas upphandlingar
- tillsyn och granskning av ett antal kommuners upphandlingar.

Avsikten är att analysera och kartlägga omfattningen och effekterna av direktupphandlingar på avfallsområdet.

Läs anförandet **Avfallshanteringen ur ett LOU-perspektiv** på vår webbplats www.konkurrensverket.se

Pros and Cons om höga priser

För sjätte året i rad arrangerade Konkurrensverket forskarseminariet Pros and Cons. Årets tema var höga priser och ett 80-tal forskare och experter från ett 20-tal länder hade samlats i Stockholm för att diskutera höga priser och konkurrens.

Konkurrensmyndigheter världen över arbetar för att upprätthålla och förstärka konkurrensen. Till sitt förfogande har de lagstiftning mot karteller och företag som missbrukar sin dominerande ställning. Myndigheterna föreslår också regeländringar för att förbättra konkurrensen på marknader där det behövs. Däremot är det ofta svårt för konkurrensmyndigheter att angripa missbruk i form av höga priser. Inte minst därför att det råder en viss oenighet om huruvida höga priser alltid är ett tecken på att konkurrensen inte fungerar.

Vad är ett för högt pris?

Att angripa ett misstänkt missbruk i form av höga priser innebär en mängd svårigheter för konkurrensmyndigheterna. Dels för att det är svårt att klart och tydligt dra en gräns för när ett pris är för högt, dels för att det är möjligt att lösa denna problematik på andra sätt än genom konkurrenslagstiftningen. Risken finns också för att konkurrensmyndigheten förvandlas till en prisregleringsmyndighet, vilket oftast inte är dess uppdrag.

Forskarantologi

I samband med det seminarium där denna problematik diskuterades publiceras även en forskarantologi The Pros and Cons of High Prices där framstående internationella forskare på området proble-

matiserar och diskuterar dessa frågeställningar.

Frågeställningen om när ett pris är för högt och därför kan sägas utgöra ett konkurrensproblem är aktuell för Konkurrensverket som arbetar med två utredningar om fjärrvärme.

I sitt inledningsanförande pekade generaldirektör Claes Norgren på hur frågan om hur höga priser

som är möjliga att ta ut är centrala för dessa utredningar. Han framhöll också hur både forskarantologin och seminariet bidrog till att öka kunskapen på detta område som är av stor aktualitet för alla konkurrensmyndigheter.

Ladda ner forskarantologin från vår webbplats www.konkurrensverket.se



Foto: Bengt Kopp

Deltagarna vid årets seminarium (från vänster, bakre raden): Bruce Lyons, Daimen Neven, Philippe Choné, Timothy Brennan, Tommy Staahl Gabrielsen, Claes Norgren, Alexandre de Streel, Gergely Csorba, John Davies, Juhani Jokinen, Nils Wahl. Saknas på bild: Mark Williams.

Statsstöd snedvrider konkurrensen

Privata företag får inte missgynnas av att offentligt ägda företag, eller myndigheter, ägnar sig åt kommersiell verksamhet som är subventionerad. Det framhöll generaldirektör Claes Norgren vid en konferens om transparenslagen.



Stöd från samhällets sida till konkurrensutsatt verksamhet påverkar marknaden. Den så kallade transparenslagen finns för att det ska vara möjligt att ha insyn i hur företag och myndigheter använder allmänna medel. Vid en konferens, arrangerad av Konkurrensverket, diskuterades tillämpningar av lagen.

Vid konferensen pekade Claes Norgren på vikten av att alla myndigheter och företag som bedriver någon form av kommersiell verksamhet redovisar hur statliga eller kommunala medel påverkar marknaden. Transparenslagen reglerar hur sådan redovisning kan ske. Eftersom Sverige har en relativt sett stor offentlig sektor är det särskilt viktigt att det redovisas hur den konkurrensutsatta verksamheten finansieras.

Mona Adelstam, kammarrättsråd och lektor vid Örebro universitet, har studerat transparenslagen och eventuella brister i den. På två punkter efterlyste hon preciseringar: själva syftet med transparenslagen bör bli tydligare, och vad som omfattas av begreppet "företag" i lagen bör preciseras. Inte enbart aktieföretag är företag i lagens mening, hit räknas också många myndigheter.

Filip Cassel, revisionsråd från Riksrevisionen, pekade på att flera myndigheter och offentligt ägda bo-



Eftersom Sverige har en relativt sett stor offentlig sektor är det särskilt viktigt att det redovisas hur den konkurrensutsatta verksamheten finansieras.

lag kan ha svårt att veta om de omfattas av transparenslagens skyldighet att särredovisa eventuella stöd till konkurrensutsatt verksamhet.

Det förekommer att redovisningar enligt transparenslagen görs för säkerhets skull. Så gjorde till exempel Svensk Bilprovning. Den särskilda redovisning det handlar om är varken komplicerad eller tidsödande att göra. Däremot kan det ibland råda viss tveksamhet om verksamheten omfattas av redovisningsskyldighet eller inte.

— De myndigheter och offentligt ägda företag som inte är klara över om de omfattas av kravet på redovisning eller ej, bör ta det säkra före det osäkra och göra en redovisning, sa Claes Norgren.



Ny chefsekonom vid Konkurrensverket

Konkurrensverket har utsett professor Sten Nyberg till ny chefsekonom. Han börjar på Konkurrensverket vid årsskiftet.

Sten Nyberg är professor i nationalekonomi vid Stockholms universitet och han kommer att fortsätta att upprätthålla sin professur efter det att han tillträder tjänsten vid Konkurrensverket.

Sten Nyberg är 45 år och disputerade vid Handelshögskolan i Stockholm. Han har också varit verksam vid Institutet för Näringslivsforskning och som gästforskare vid CES i München, Stanford University och Swedish Collegium for Advanced Studies i Uppsala.

Den forskning som Sten Nyberg bedrivit ligger inom områdena industriell ekonomi och offentlig ekonomi. Vid sidan av ett omfattande akademiskt arbete har han också under de senaste tio åren varit förordnad som ekonomisk expert vid Stockholms tingsrätt och Marknadsdomstolen.

Granskning av Postens zonprissättning

Efter ett klagomål från Citymail har Konkurrensverket granskat Postens zonprissättning inom fem olika postnummerområden.

Konkurrensverket har under utredningens gång samrått med Post- och telestyrelsen som meddelat att man med stöd av postlagen kommer att genomföra en totalöversyn av Postens zonprissättning.

Konkurrensverkets utredning fick inte fram några uppgifter som styrker att Postens ifrågasatta utvidgning av sin zonprissättning utgör ett missbruk av dominerande ställning enligt konkurrenslagen.



Tingsrättsdom står fast

Konkurrensverket överklagade Stockholms tingsrätts dom i målet mot MRF-bärgarna och dess dotterbolag Assistancekåren till Marknadsdomstolen som den 1 november 2007 meddelade sin dom. Marknadsdomstolen gick på samma linje som tingsrätten.

Marknadsdomstolen ansåg inte att Konkurrensverket har bevisat att MRF-bärgarnas styrelsebeslut om prissamverkan varit bindande för medlemmarna. Själva frågan om prissamverkan var tillåten eller inte, prövades därmed inte av Marknadsdomstolen.

Konkurrensverket fick 2002 in ett antal klagomål mot bilbärgningsföretag inom Assistancekåren och Föreningen MRF-bärgarna. Efter en utredning lämnade Konkurrensverket in en stämningsansökan med yrkande om konkurrensskadeavgift till Stockholms tingsrätt i oktober 2004. Tingsrätten ogillade Konkurrensverkets talan hösten 2006 och nu har Marknadsdomstolen slagit fast tingsrättens dom.

Videobands- tillverkare bötfällda

Europeiska kommissionen har bötfällt företagen Sony, Fuji och Maxell för kartellverksamhet kring priser på videoband.

Det sammanlagda bötesbeloppet är drygt 74 miljoner euro.

Enligt kommissionen samarbetade de tre företagen mellan åren 1999-2002 och detta samarbete ledde till högre priser på videoband för konsumenterna.

Sony fick sina individuella böter höjda med 30 procent eftersom man aktivt motarbetade kommissionen under en så kallad gryningsråd.

Fuji och Maxell fick sina böter sänkta med 40 respektive 20 procent, i enlighet med reglerna i eftergiftsprogrammet, för att de samarbetade med kommissionens utredning.

Vid beräkningen av bötesbeloppen använde kommissionen sig för första gången av de nya riktlinjer som trädde i kraft 2006.



Läs mer på europa.eu/rapid, ref: IP/07/1725

Konkurrensverket tipsade om glaskartell

Europeiska kommissionen har bötfällt företagen Ashai, Guardian, Pilkington och Saint-Gobain för kartellverksamhet på marknaden för plinglas. Den sammanlagda bötessumman uppgår till närmare 487 miljoner euro.

Företagen hade kommit överens om prishöjningar, minimipriser och andra kommersiella villkor, och även bytt känslig kommersiell information.

Konkurrensverket kontaktade flera konkurrensmyndigheter inom EU efter att ha tagit emot tips från kunder till glastillverkarna. Kunderna menade att företagen ägnade sig åt parallella prishöjningar och att de också infört ett energitillägg. Genom ett informationsutbyte inom ramen för European Competition Network initierade Europeiska kommissionen ett ärende mot företagen.

Med assistans från de nationella konkurrensmyndigheterna, däribland Konkurrensverket, genomförde kommissionen 2005 gryningsrader mot företagen.

Detta är andra gången kommissionen använder sig av de nya bötesriktlinjerna som trädde i kraft 2006 för att fastställa bötesbeloppet.



Läs Europeiska kommissionen pressmeddelande europa.eu/rapid IP/07/1781

*Vi önskar
våra läsare
en trevlig helg*

**Konkurrensnytt övergår nu till digitala nyhetsbrev.
Läs mer på www.konkurrensverket.se**





Nils Wahl domare i Förstainstansrätten i Luxemburg

Sedan drygt ett år tillbaka är Nils Wahl domare i Förstainstansrätten i Luxemburg. Ett uppdrag som är mycket olik hans tidigare akademiska tillvaro. Han trivs dock utmärkt med både den nya tjänsten, de nya kollegorna och de nya arbetsuppgifterna.

Nils Wahl berättar att det inte bara var något av en kulturkrock att gå från att vara professor till en dömande position.

— Det är minst lika mycket en kulturkrock att se att många saker som jag såg som tämligen självklara inte nödvändigtvis är det. I andra länder har man ett annat perspektiv på saker och ting, och det är intressant att se att det faktiskt går utmärkt att göra tvärtom från vad jag tog för givet.

Konkurrensfrågor utgör cirka 30-40 procent av förstainstansrättens arbete. Domstolen får även många ärenden rörande statsstöd och varumärkesfrågor.

— Det är väldigt roligt att arbeta med konkurrensfrågor,

och att se argument från ett annat håll än vad jag har gjort tidigare, säger Nils Wahl. En faktor som jag inte har tänkt på tidigare är att mycket av domstolens arbete är fokuserat på processuella frågor. I vilken mån man får föra talan är för domstolen ofta en större fråga än själva avgörandet.

Nils Wahl betraktar det som viktigt att Sverige spelar en aktiv roll i processer inför EG-domstolen och att det finns ett intresse för de frågor som avgörs.

— De frågor som avgörs i domstolen är europeiska i den bemärkelsen att de gäller för hela EU, men nationella synpunkter och nationell rätt har ett tydligt inflytande, säger Nils Wahl.



**Nils Wahl,
domare
i Förstainstansrätten
i Luxemburg.**

Foto: Bengt Kopp

Förstainstansrätten

Förstainstansrätten är placerad i Luxemburg och prövar bland annat följande:

- Direkt talan väckt av fysiska eller juridiska personer som avser rättsakter som antagits av gemenskapens institutioner eller institutionernas underlåtenhet att vidta åtgärder
- Talan mot kommissionen som väckts av medlemsstaterna
- Talan som väckts av medlemsstaterna mot rådet rörande statliga stöd och handelspolitiska skyddsåtgärder

Förstainstansrätten är sammansatt av minst en domare per medlemsstat. Domarna utses av medlemsstaternas regeringar och har en mandattid på sex år. Mandattiden kan förnyas.

Konkurrensnytt

Ansvarig utgivare: Kerstin Riese

Redaktörer: Petra Meyer, Jimmy Dominus

Produktion: Odelius, #4187

Tryck: Danagårds Grafiska, 2007

Upplaga: 6 400 exemplar

ISSN 1404-7217

www.konkurrensverket.se

Telefon: 08-700 16 00 Fax: 08-796 96 08

E-post: konkurrensverket@kkv.se

Konkurrensnytt kommer fortsättningsvis ges ut som elektroniskt nyhetsbrev.

Vill du prenumerera, gå in på www.konkurrensverket.se/prenumerera

Konkurrensnytt får fritt citeras om källan anges. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera insända bidrag, och ansvarar inte för obeställda manuskript och foton. Åsikter som framförs är författarnas egna och inte nödvändigtvis Konkurrensverkets.